

Първо основно училище "Никола Първанов" - град Лом
ул. "Филип Тотю" 14 Тел./факс +359 971 66545 e-mail : info-1203512@edu.mon.bg

Утвърдил:.....

Директор **Хр. Христова**

заповед № РД- 02-84/15.09.2025 г.

приет на ПС, с протокол №1/15.09.2025 г.

ПРОГРАМА
ЗА ОБУЧЕНИЕ ПО
БЕЗОПАСНОСТ НА ДВИЖЕНИЕ ПО ПЪТИЩАТА
ЗА УЧЕНИЦИТЕ В ШЕСТИ КЛАС – VI а

I. Общо представяне на програмата

Обучението по безопасност на движение по пътищата в тази възраст е неделима част от цялостното възпитание, обучение и социализиране на ученика от пети до седми клас.

Дългосрочната цел на това обучение е създаването у ученика определен начин на мислене и поведение на пътя, които ще му осигурят защитна система, като участник в движението на база развита сензорика и ще му позволи да вижда, предвижда и анализира дадена пътна ситуация в нейното развитие.

В обучението по безопасност на движение по пътищата в тази възраст ученикът е поставен в нова учебна ситуация. От гледна точка на Закона за движение по пътищата той вече има право да се вози до водача и така да възприема, анализира и оценява пътната среда от позиция на бъдещ водач.

Това за него е възможност да сравнява наученото по безопасност на движение по пътищата, доколко и как може да бъде видяно в поведението на другите участници в движението.

II. Цели на обучението

1. Вербална комуникация на ниво родови и видови понятия от пътната среда.
2. Възприемане, анализиране и прогнозиране на развитието на пътна ситуация.
3. Познаване на моторни превозни средства със специален режим на движение.
4. Отговорност и самоконтрол спрямо употребата на алкохол.
5. Сензорни характеристики на зрението.

III. Специфика на възпитанието и обучението

Психофизиологически профил на учениците от V - VII клас, като участници в пътното движение.

Учениците от 11 до 15 години се движат много повече от тези, от по-малката възрастова група. Те самостоятелно отиват на училище и самостоятелно пътуват в различни превозни средства. И така те могат да станат участници в пътнотранспортни произшествия с тях.

В тази възраст те растат бързо. Пропорциите на тялото им се изменят непрекъснато. От друга страна тяхната жизненост непрекъснато ги подтиква към движение. И тук вече възниква противоречието между изискването за дисциплина в пътното движение и естествената физиологическа потребност от свободно движение.

Усещания и възприятия.

Комплексните дразнителни от обективната действителност активизират редица анализатори. Това особено личи при възприемане на големина, форма, движение, разстояние, гладкост или грапавина на предметите, т.е. сензорни еталони. Тези сложни възприятия са

възможни благодарение на взаимно свързаното действие на редица усещания и анализатори. Това означава, че учениците се учат да възприемат сложни предмети и техните еталонни отношения. Определяне посоката на източник на звук също се постига не само чрез слуховия анализатор, а и с участието на зрителния апарат, като между двата анализатора се изгражда условнорефлекторна връзка.

За това едно от първите условия за резултатна учебно-възпитателна работа по безопасност на движение по пътищата в тази възраст е да се проучи нивото и състоянието на сетивните органи на учениците. Това проучване трябва да стане основа за възпитаване и развиване на сетивата.

Установено е, че остротата на зрението се повишава до 15 годишна възраст с 60 %. Цветоусещането в този период също се увеличава с 60 %.

Всичко това показва, че системната работа на учителите по БДП, музика, физкултура, изобразителна дейност повишава остротата на усещанията, подобрява възприятията, включително и тези, необходими за правилното, точно и навременно възприемане и оценяване на пътната среда от ученика.

Поради важността на анализаторите при обучението по безопасност на движението по пътищата е необходимо да се следи състоянието на рецепторите на учениците на база периодично провеждана диагностика. Например състоянието на цветното зрение (далтонизъм).

Много важно е да се следи нивото на развитие на цветоусещането, бинауралния слух, двигателните реакции, пространственото ориентиране и др.

В тази възраст продължава развитието на перцептивните умения на база сензорните еталони.

При организиране на наблюдения в практически уроци вниманието на учениците трябва да бъде насочено и поддържано към взаимоотношенията водач-път-автомобил-пешеходци.

Качества на вниманието, които трябва да се възпитават в обучението по безопасност на движението, като елементи на защитния механизъм на ученика:

- Устойчивост на вниманието.
- Обем на вниманието.
- Разпределеност на вниманието.
- Подвижност на вниманието.
- Концентрация на вниманието.
- Разсеяност.

В обучението по безопасност на движение по пътищата важно място заемат и понятията свързани с елементите на пътната среда, пътната сигнализация и др.

Условията за успешно формиране на тези понятия изискват:

- Наличие на подходяща учебна среда, осигуряваща възможност за наблюдение на изучаваните явления или обекти.
- Да се „извикат” в съзнанието на ученика старите представи и понятия, като основа за изграждане на новите.
- Последователност при преподаване на новите знания.
- Осигуряване на условия за сравнение.
- Осигурена връзка между теорията и практиката в учебния процес.
- Изясняване на връзките и зависимостите на новото понятие с другите, вече изградени представи и понятия.
- Формиране на определение за новото понятие или разширяване на съществуващо вече определение.

IV. Теми, очаквани резултати и нови понятия

Област на компетентност	Тематично направление	Тема	Очаквани резултати и нови понятия
Пътна среда.	Пътищата в Р. България.	Видове пътища. Пътна мрежа.	Може да сравни пътищата от различните категории по показатели свързани с безопасността на движението. <i>*Пътна мрежа.</i>
Пътни превозни средства.	Сигнализиране на движението с пътни знаци.	Пътни знаци със задължителни предписания, със специални предписания и даващи допълнителна информация.	Може да назове правилно знаците. Може да обясни тяхното действие. <i>*Пътни знаци със задължителни предписания, пътни знаци със специални предписания, пътни знаци даващи допълнителна информация.</i>
Пътни превозни средства. Пътна сигнализация.	Видове ППС. Сигнализиране движението пътни знаци.	Безопасни маневри на пътя	Може да дава характеристика на ППС и МПС. Може да дава характеристика на знаците и маневрите на водачите.

Пътна сигнализация.	Сигнализиране на движението с пътни знаци.	Правила на велосипедистите на пътя	Може да дава характеристика на знаците и маневрите на водачите.
Правила и култура на поведение на пътя.	Специални моторни превозни средства.	Моторни превозни средства със специален режим на движение.*	Може да назове моторни превозни средства със специален режим на движение. Може да обясни какво значи специален режим на движение. <i>*Специален режим.</i>
	Конфликти на пътя.	Алкохол.	Може да опише нивата на опиване и влиянието им върху водача. <i>*Алкохол.</i>
Перцептивни умения за безопасно поведение на пътя.	Зрение и безопасност на движение.	Сензорни характеристики на зрението.*	Може да изброи сензорните характеристики на зрението. Може да обясни тяхното влияние върху безопасността на движението. <i>*Острота на зрението, акомодация на зрението, периферно зрение, нощно зрение.</i>

С оглед на това, че БДП е определена за приоритетна тематична област – Решение №296/09.05.2025 г. на МС и писмо на РУО-Монтана изх.№ 20-733/25.08/.2025 г., с решение на ПС №1/15.09.2025г. часовете по БДП се увеличават с 2 /два/ над минималния задължителен брой.

- за практически умения – 2 учебни часа.*
- за теоретични знания – 5 учебни часа.

Общ минимален брой за обучение - 7 учебни часа

V.Методически указания за приложение на програмата

Учебното съдържание е разработено като области на компетентност, всяка от които започва от първи клас и се разширява и допълва до седми клас по хоризонтала. Това става чрез понятийният апарат, включен в съдържанието на глобалната тема.

Отделно от това, по вертикала, понятийният апарат на глобалните теми се разширява и допълва, т.е. постигната е вътрешнологическа връзка по хоризонтала и вертикала между глобални теми и понятийния състав в тях.

При учениците от VI клас сензитивният период на развитие трябва да бъде приключен. От гледна точка на психологията се приема, че когато един ученик навърши 14 години вече може да бъде самостоятелен участник в пътното движение, който знае как да осигури своята безопасност на пътя и за това учебната програма, подготвя ученика за самостоятелен участник в пътното движение.

За повишаване ефективността на учебния процес тук трябва да се използват:

- очила за алкохол;
- очила за наркотици, които показват на учениците света при употреба на алкохол и наркотици; - интерактивна класна стая.

Изпълнението на учебната програма за VI клас на най-високо ниво може да стане чрез използване на дидактическа технология при разработване на учебното съдържание и неговото реализиране в урока.

Това означава въвеждане на таксономия при неговото разработване. Формулиране на ясна цел – еталон, провеждане на възпроизвеждащ-обучаващ цикъл и прилагане на технология на пълното научаване чрез съответните активни глаголи, а самото реализиране на учебното съдържание става чрез стъпка: информация, операция, контрол.

„Петминутката” по БДП задължително се провежда всеки ден и подпомага учебната дейност по БДП.

Прилагането на дидактическата технология при разработването на учебното съдържание и в частност на урока е свързано с формулирането на ясна цел – еталон, провеждане на възпроизвеждащ обучаващ цикъл и прилагане на технология на пълното научаване чрез съответните активни глаголи, а самото реализиране на учебното съдържание става чрез стъпките: информация, операция и контрол.

Оценяването на постигнатите резултати от обучението на учениците е насочващо по отношение на предприемането на мерки за оказване на подкрепа в овладяването на учебното съдържание, като за целта могат да се използват различни тестове и игри в съответствие с възрастта и възможностите на учениците.

За постигането на очакваните резултати от обучението могат да се използват учебни помагала, планове и схеми на населеното място и големи пътни възли, учебно-помощна литература за учителя, нормативната уредба, регламентираща безопасното движение и др.

График за провеждане на учебните часове по БДП VI а клас

КЛАС	ДАТА/МЕСЕЦ	ДЕН	ВРЕМЕТРАЕНЕ	ТЕМИ
VI а	21.10.2025	вторник	13.10-13.50	Видове пътища. Пътна мрежа.
	25.11.2025	вторник	13.10-13.50	Пътни знаци със задължителни предписания, със специални предписания и даващи допълнителна информация.
	16.12.2025	вторник	13.10-13.50	Моторни превозни средства със специален режим на движение
	20.01.2026	вторник	13.10-13.50	Безопасни маневри на пътя
	17.02.2026	вторник	13.10-13.50	Правила на велосипедистите на пътя
	17.03.2026	вторник	13.10-13.50	Алкохол.
	21.04.2026	вторник	13.10-13.50	Сензорни характеристики зрението.

09.2025 г.

Учител: .....

Габриела Борисова